

Szinte megkönnyebbülten nyitja ki a szemét. A mosókonyha már csak félálom volt, s bizonyára az élők, a valóságban létezők fölényét érezte a torz álomfigurákkal szemben. Pontosan fél hat, fel kell kelnie.

S most nagyjából megismétlődik álmának eleje, szinte minden a megálmodott módon játszódik le, egészen addig, hogy hét óra körül belép abba a tágas hivatali szobába. Ezután viszont a valóságnak egyetlen atomja sem igazodik az álomhoz. Aznap is ugyanúgy dolgozik íróasztala mellett, mint az előző öt évben. Senki sem tartóztatja le, nem kobozzák el a naplóját, nem ülnek föllette törvényt, nem hurcolják börtönbe leprások és őrütek közé. Néhány hónap múlva ugyan elbocsátják állásából, egészen váratlanul – de valahogy mégis várva vártan –, mert súlyos visszaélések néma résztvevőjét, engedelmes eszköztét sejtik benne. Hivatali feletteseit bíróság elé állítják, s neki nem egy álmatlan éjszakát szerez a rettegés: mi lesz, ha tanúskodnia kell ellenük, olyan szabálytalanságok ügyében, amelyekről fogalma sincs, s amelyekhez – amennyire meg tudja ítélni – a vádlottaknak sem lehet sok közülük. De lezajlik a tárgyalás, elhangzanak az ítéletek, s őt nem hívják be még tanúnak sem. Rossz álma nem tér többé vissza, újra elhelyezkedik valahol, ismét jut neki íróasztal egy rideg, sokemeletes épületben, s van már annyi magához való esze, hogy ne tűnjék föl semmivel. Most még arra is vigyáz, hogy ki ne derüljön: milyen képekhez vonzódik. Naplót nem vezet. Napjai egyhangúak, éjszakái nyugodtak, álmai nem gyötrik.

Halasi Zoltán

ÉBREDÉS ELŐTT

Négyen jöttek, férfiak, ultramarinkék munkaruhában.
Kértek húsz deka párizsit, vettek négy gumiszömlét
s egy-egy zacskó féltartós tejet is koponyánként.
Négy fiatal szerelő, egy májusi reggel, a sarki közértben.
(Kinn szél fúj a platánalagúton át, és barkaeső hullt.)
„Más nem lesz? Nehogy aztán éhen vesszenek, pubikáim!” –
Így az akkori bolti dolgozók egyike, Jutka, a bájos.
Állt – hiszen épp ő rakta oda a húsozpult legtetejére –,
állt az avas szalonna fölött pár kis üveg Törley pezsgő.
„Szeszt, háháháá, nem! Majd kilenc után, aranyoskák!” –
„Néztük, mennyibe van.” – „Aha... nézték...! Nézzenek *engem!*
Én, persze, többre vagyok! Ahhoz jobban el kell lenni eresztve!
Ládás pasi nálam – jól mondom, anyukám? – labdába se rúghat!”
Jutka a pultnál (hármás aranyhíd fönt plusz hármás ezüst lent)
és a pénztáros Rózsika (nyolc aranygyűrű) összekacsintott:
„Na, gyorsan guberálni a néninek, aztán csao ragadzó!” –
„Figyeld a mocskos mancsát: *fog* velem! Nem tudom: van ma gyereknapp?” –

„Hogy felvág! Mire? Mondjad! Azér, mer a térdiből áll ki a colstok?” –
 Lakkja-repedt lila körmök a pénzt a kasszafiókba simították
 – mintha takonytelt zsebkendők lennének, csak a hegyükkel –,
 undor az aprót szórta a tálba – Rózsi a drága kezét.
 Ó ne lett volna finom hozzájuk, nőies?! Legszívesebben...
 Négyen – férfiak? – zokszó nélkül surrantak ki a boltból.
 Akkor – véletlenül sem volt ez több hétköznapi jelnél! –:
 mint idegült fog, hirtelen elfeketült valamennyi neoncsó.
 Villogni kezdett a „Darálóba nyúlni tilos!” felirat, a panaszkönyv
 lapjai közt az indigó csücske s a fontos előre-pecsété.
 Senki se írt bele, vagy ha igen, azonnal újra cserélték.

Mint az időt, mint benne a törvényt, mint ami elfeledendő.
 Ráérós hivatalnokok – nem eladónók, boltvezetőnők –
 mindig hagynak esélyt a kornak: kelteni indokolatlan
 hangulatot. Hang nincs, zavaró, mozgás van csak: valamедdig.
 Méltatlan bánásmódra pedig, ha legyint is, alkalomadtán
 szétárulhat a nyájas kar, s vele terjed szét a viszonzás
 látszata: „mint legfelső bíra, esetleg, szóba jöhetsz – te”.
 Így is volna. Ebben a többivel egyezel: eddig a látszat.
 Ugy pufog ez pont, mint mikor majdnem elgázolnak a zebrán,
 és te, kihúzva magad, levered, mint port, első ijedelmed
 rajtuk, az összes aljasokon, ámbár azok észre se vettek.
 Ténylegesen: vagy az asztal a pulpituson, a kopács, az ütések.
 Néha kivisznek. Néha behoznak. Végül mész bizományba.
 Jut, amíg akta, könyök nyom, rád (el is oszlik jól); felületre feszültség.
 Majd ha fejsze hasít tüzfának, majd az a felszabadult hó
 egy kalyibában (ó, álmok!) a városszéli szeméttelenen, az
 lesz a valódi belöled. Már ha az asztal, a szánta hasonlat
 bármire feljogosíthat. Mégis, egy tárgy: lehet ennyire vérmes?
 Célszerűsége (áll valahol) már szentesítheti őt is?
 Hátha csak elkorhad... Akkor a talajjal fog takarózni:
 „fme, betöltöm...”? – Nem, köszönöm – gondoltam – rég szerepntabb
 volnék ennél. – Még nyolcvanhatot írtunk, senki se hitte,
 hogy kihunyóban van a mi tápanyagunk, vagy pláne, hogy aztán
 „fuss, izgass, nyomoríts”-t fog játszani s ettől kéjbe borul majd
 fásult lelkünk kis híján kiürült kamrája, az élés,
 s benne – gyomorból át a hasúrbe, csak hogy a macska beférjen –
 oly gyönyörűen nő, dagadoz milliónyi lakályos egérlük;
 hogy idejut majd: bársonytokból karmokat csalogat ki
 – cini cini – az ország. Ezt, ugye, senki. Főleg a vaksi vevő nem.
 Az bizony annak örült, hogy a holdkóros, hülye gondolatoktól
 eltapicskolva a praktikumig, sikerült megelni a tölcséert.

Felmordult – ki tudja, talán külön áramkörre kötötték –,
 nyelte a kávé, járt a daráló. Lassan, mintha a babnak
 irgalmazni akarna. A babnak, amely süllyedt tehetetlen,

összetuszkolódva, zötyögve, forogva a pléhölelésben.
 Megroskadt közepén a kráteraljról csak kiröpült pár szem „Karaván”. Felszedte, bedobta a késnek. Pár szem: az is kincs.
 Minden csepp lötyedék stimulál. Figyelésre, nyelésre, tudásra.
 Még ha merő káprázat volna is az, ahogy élni szeretnél.
 Hogy? Mint a tiszta hangköz... vagy mint a zenei szünjel.
 Addig elég, ha a szív ver. S gyűlik, majd ami könnyeden átjár.
 Leste az acskó teltét. Szívta szagát. Keserű, de felébreszt.
 Ki, az utolsó morzsáig, ütögette-kotorta a csöböl.
 Senki se szólt rá. Őt se zavarták háta mögötti vélekedések:
 „Lopják az áramot!” – „Csillagszóról!” – „Kurva világos van, mi?” –
 Nyúl a szájpardon. És? Mi a baj? – gondolta. – Végül is ekkor
 még a közért (vagyis érte) pulzált, sercegett a magasban
 Báb-ili kékes fényköpete, az a meghitt, játsszi, lidérces.

Gere István

COM'ERA, DOV'ERA...

1902. július 14-én, pontosan nyolc perccel tíz óra előtt, mikor a reggeli hűvösség éppen felszállni készült, a velencei Szent Márk téren álló világhírű Campanile vén téglafala két merőleges csúskban megrepedt, s a száz méter magas épület, messziről vitorlázó hajósok reménykeltő fárosza, minden helybéli polgár harangszóval vezénylő háziura, angyalbojtos hálósapkájával klasszikus vonalú fején térdre rogyott, és mély robajjal, hatalmas porfelhő képében adta vissza lelkét az Úrnak.

A tragédia csak a térről elhessegetett turisták körében keltett riadalmat, a helybéli lakosságot nem igazán lepte meg. Ezek óta rebesgették, hogy légy van a levesben; jobb körökben azt is tudták, hogy a torony fog összedőlni – rosszabb körökben ez sose volt kétséges –; regélik, hogy valamely érzékeny lelkű csoportja az értelmiségieknek egy alkalommal tüntetőleg és néma csendben, melyben csak a szapora lihegés hallatszott, háromszor körülfutotta a hűgyszagú torony alját – de ez a szimbolikus lötyögés visszhang nélkül merült feledésbe, a kutya se törődött vele, az előljárók meg csak vigyorgtak rajta: hadd csinálják a jó hülyék, hátha agyvérzést kap valamelyikük, hisz' nincsenek a futáshoz szokva úgyse; olcsó szalonnán élnek, dotált vörösboron, a háj, mint a mentőöv rakódik a derekukra szépen.

Egyáltalán: innen távolinak tűnt minden bánat, a királyság környező régióihoz képest – hogy a távolabbiakról ne is beszéljünk – Velence szépen virágzott, s hogy a diszszonáns hangok elmerüljenek a hétköznapi élet boldog zsvájában, arról gondoskodott a jól szervezett Sigurezza és Grimani polgármester maga, aki minden politikai bölcsesség birtokában és a hagyományok avatott őrzőjeként (utódja volt annak a Grimani dózsának, aki az egész Campanilét átépíttette, és 1513-ban az ötméteres rézan-